

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravljenštvo v Ljubljani Učiteljska tiskarna, Frarčiškanska ul. 6/l. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštine. Rokopisov ne vratimo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Načrtnina znača za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članinom že plačano naročnino za list Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrata. Inseratni davek po sebi. Pošt. ček. ur. 11.197.

Pred državno skupščino UJU v Subotici.

Še nekaj dni nas loči od glavne skupščine UJU, ki se vrši dne 27., 28. in 29. t. m. v Subotici.

Zbrali se bodo delegati vseh okrajnih učiteljskih društev v državi, zastopniki vseh poverjeništev UJU in ves glavni odbor, t. j. vodstvo UJU, ki bo predložilo poročilo o delovanju v prošlem letu, katero bodo potem delegati presojali in izrekli o njem svoje mnenje.

Na dnevnom redu skupščine je tudi razprava o projektu zakona o narodnih šolah, o reformi učiteljstva in nadaljnji učiteljski izobrazbi ter o nadzorstvu in nadzornikih.

Troje važnih razprav, katerih prvi dve sta vsaka sama zase tako važni, da bi zahtevali vsega časa, ki se bo porabil za skupščino za teme, jito obdelavo enega ali drugega vprašanja.

Toda čas je kratek, vprašani pa pre mnogo, o katerih se ima razgovoriti in do katerih ima zavzeti svoje stališče učiteljstvo.

Nič manj važna od teh vprašanj so organizacijska vprašanja, ki imajo utrditi našo organizacijo na znotraj in jo izpolnit. Kakor glede notranjih razmer države tako je tudi glede notranjih razmer naše organizacije potreba še izpopolnitve, v prvi vrsti pa enotnih naziranj glede te izpopolnitve.

Organizacija deluje, stori mnogo, a prepričani smo, da bi lahko dosegla še mnogo več in bi delovala lahko še precnejše. Samo treba bi bilo aparat izpopolniti. Vprašanja našega stanovskega tiska se še nismo lotili, pustimo, da se razvija samo in vendar je to prva in glavna gonična sila vsega našega aparata.

V prošlem letu smo imeli izmeno v predsedstvu. V Beogradu, v naši cen-

tri, so se razpalili duhovi tako daleč, da sta si demokratski učiteljski klub in radikalni učiteljski klub osnovala celo vsak svoje glasilo. »Slobodni Narod« in »Svetlost«, v katerih so se razpravljale političke strankarske strasti in se je naša stanovska in strokovna vprašanja presojalo le s političko strankarskega vidika. Da se je izvršila strankarsko politička zloraba naše organizacije in centralnega organa, ie dognana stvar in zato je bila izprememba potrebna in umestna.

Treba je bilo, da so se postavile na celo naše organizacije vodljne osebe, ki so se čutile v prvi vrsti kot stanovske in strokovne osebnosti in so umele tolerirati tudi druga političko-strankarska načinjanja in prepricaanja ter so varovala strokovni značaj naše organizacije, upoštevajoč, da združuje naše Udruženje članov raznih naprednih političko-strankarskih frakcij na stanovski in strokovni platformi in zavedajoč se, da se mora pridobiti članstvo vseh teh frakcij, da se bo vsaka pri svoji stranki zavzemala za skupne stanovske in strokovne dobrine in skupna, v UJU skupno ugotovljena stanovska in strokovna vprašanja.

Priti moramo tako daleč, da se bodo vsi naši člani čutili v prvi vrsti stanovske in strokovne osebnosti in bodo tudi pri svojih strankah skušali dosezati, da se bodo naša stanovska in strokovna vprašanja presojala s strokovnega in ne zgorj strankarskega vidika, kar je često v škodu pravi rešitvi.

Pričakujemo, da se bo v tem pravcu razvijala tudi predstoječa skupščina, ker zavajanje v druge smeri bi skupščina le oviralno pri njenem deju in bi slabilo njene uspehe.

V prošlem letu smo imeli izmeno v predsedstvu. V Beogradu, v naši cen-

Nujne izpremembe vladnega projekta šolskega zakona.

(Učit. društvo za Mežiško dolino o vladnem projektu osnovnošolskega zakona.)

Zavest prevažne nacionalne naloge, ki jo izvršuje šola in učiteljstvo na naši meji, nam nalaga dolžnost, da še enkrat z vsem poudarkom opozorimo na nekatere točke, določbe in hibe v vladnem projektu osnovnošolskega zakona, ki lahko postanejo usodne za razvoj vsega našega podeželskega, zlasti pa še obmejnega šolstva.

I. Od osnovne šole vobče, posebej pa še od obmejnega šole se zahteva, da vzgajai mladino k državljanščini in narodni zavesti in polagaj duhovne temelje vsemu kulturnemu in gospodarskemu napredku naroda. Te svoje naloge pa ne izpolni šola nikdar in pod nobenim pogojem, ako sprejme deco z dovršenim šestim in jo odpusti z dovršenim v način starostnim letom. Vzemite šoli možnost vplivanja na zrelejšo deco in vzeli ste nam glavni pogoj za uspešno

izvenšolsko delo. Šola, ki prepušča dvanajstletno deco njeni usodi, ni vredna denarja, ki se zanjo troši. Kdo jo zagovarja, naj nam več ne govori o napredku, o narodni vzgoji in izvenšolskem delu učiteljstva. Pri skrajšani učni dobi moramo brez pogojno zahtevati, da se vstop v šolo vrši v zrelejši dobi, pri šestletni šoli z dovršenim osemim letom. Tu ne moremo in ne smemo popuščati.

II. Vladni projekt ne vsebuje ničesar, kar bi olajšalo položaj učiteljstva na obmejnih šolah; nasprotno on naravnost zapostavlja enorazrednice, najstevnejši tip podeželske in obmejne šole, ker učiteljem na njih niti ne priznava upraviteljske dolade.

Solskega vprašanja na naši meji ne smatramo kot rešenega, dokler ostanejo te šole kazenske štacie za učiteljstvo, dokler ne prodre spoznanje, da mora

pažnju da ima da se čita o njoj. Kad bude čas o predavanju te metodiske jedinice deci će pričati sama sve šta ko zna o mački. Jedno drugo dopunjavače, ispravljače, takmičiće se, pitati učitelja in t. d. a učitelji će to sve analizovati i sistematizirati dok se ne postigne željeni rezultat koji je došao samoradnjom.

Dakle suština je ovog metoda, da što sam napred kazao samoradnja. Učenik se sam uči i sam radi. Učitelj ima samo da rukovodi in upučuje a pomaže samo onda kad učenik traži njegovu pomoč ili oseča potrebu nje.

Uzmimo jedan primer iz geografije. Na redu je n. pr. da se uči izvesnog dana o sliju Dunava. Na 2–3 dana pre toga predavanja obesrena je o zidu karta slija Dunavskog. Deca imaju sama da posmatraju teren, da čitaju planine, reke, grada, obeležavaju granice, i da do odredenog dana za predavanje upišu sama u svoje vežbanke šta misle da treba kazati učitelju o tome sliju. Za to vreme ona će i raspitivati se o tome sliju kod poznačilih da li bi im oni mogli kazati što treba

tam, kjer ima narod eno samo šolo, biti ta čim vzornejše urejena in učiteljstvo na njih po svoji splošni in strokovni izobrazbi čim bolje kvalificirano, dokler se ne zavemo, da je nezdravo in nedemokratično, ako država izdaia sorazmerno s številom prebivalstva za šolanje mestne dece najmanji desetkrat toliko kot za šolanje kmetske.

Zato stavljamo upravičeno sedeče zahteve:

1. Člen 40. uradniškega zakona se naj prenese v osnovnošolski zakon s točnejšimi določbami glede predvidenih ugodnosti in s posebnim ozirom na obmejne enorazrednice.

2. Spremenijo se naj one točke v zakonskem projektu, ki nalagajo kmetskim občinam razna šolska bremena vsaj v toliko, da prevzame država one izdatke, ki jih je pri nas že dosedaj nosila, predvsem izdatke za upraviteljske doklade, ker te doklade bi majhne kmetske občine neprimereno težje obremenjevale kot mestne. Nič bolj ne otežuje našega požrtja na kmethi kot gmotna odvisnost od občine. Upraviteljska doklada se naj zviša od predvidenega beraškega zneska vsaj toliko, da bo predstavljala skromno odškodnino za upraviteljsko delo ter se priznai tudi upraviteljem enorazrednic. Nadalje se država ne okoriščaj z bremeni, naloženimi kmetskim občinam in ne odtegui najemninske vrednosti naturalnega stanovanja od učiteljeve stanarine, tako da ostaja učitelju samo odij, da ima občina radi njega izdatke.

3. Učitelju v selu se priznaj vsaj ena ugodnost, ki bi napram ugodnostim mestne službe v resnici kaj zaledla. On ima, ako je poročen in stalen, pravo do primerno velikega zemljišča za vrt in sadonosnik. Zakon naj določi minimalni obseg tega zemljišča. Upravičenost te zahteve temeljuje že sama očitna potreba, da ima učitelj živeč in delujoč med kmetskim narodom priliko, da se vsaj v eni manogi kmetskega gospodarstva lahko praktično udejstvuje.

4. V zakon se naj sprejmejo določbe, ki bodo omogočile ustanavljanje kmetijsko-nadzorniških šol in tečajev, njih vzdrževanje iz državnih sredstev in

ustanovitev inštitucij za strokovno izobrazbo učiteljstva, nadalje določbe, ki bodo nalagale šolskim oblastim in korporacijam v breme državnega proračuna skrb za podvig šolskega vrtnarstva. Višje strokovno izobraževanje, ki je učitelje (višja pedagoška šola) ne imel samo namena, odgovarati nadarjene učitelje podželski šoli in jih usposabljati za meščansko šolo in upravno službo, ampak ono bodi tudi in predvsem nameneno izobrazbi učiteljstva za kulturno poslanstvo med kmetskim narodom.

5. Krajni šolski odbori, sestavljeni po določilih vladnega projekta, bi bili po večini zelo konzervativne korporacije, ki bi se čuti v prvi vrsti poklicane zastopati gmotne interese poltične občine, ne pa kulturnih interesov šolske občine. Ker na drugi strani že najnajnejši šolski izdatki močno obremenjujejo majhne občine, ni pričakovati niti po preteklu desetletij, da dobimo po vseh kmetskih občinah potrebine šolske zgradbe in analfabetem bi še dolgo cvetel v naši državi. Zato naj bi prevzel breme na šolske zgradbe, za nakup šolskega zemljišča in za večja popravila sreži. Sreski šolski odbori, ki jih danes v zakonskem projektu pogrešamo, bi lahko postali načinjicativnejši šolski in prostveni činiti na meji in bi bili krepak proti pretiranemu in nezdravemu birokratizmu, ki bi ga uvajal zakon v obliki vladnega načrta. Ti sreski šolski odbori bi prevzele tudi posle, ki se pod nobenim pogojem ne bi smeli nalagati krajnim šolskim odborom, kakor nalaganje denarnih kazni roditeljem radi neopravičenih šolskih zamud njih otrok. Oni bi razbremenili tudi oblastne šolske odbore in prosvetne oblasti, da ne bi izgubili pri množici malenkostnih poslov možnost inicijativnega in velikopoteznega dela za prospeh šole in prosvete.

6. Zakon naj ne utesnuje po nepotrebni možnosti izbora dobrih sreskih in oblastnih šolskih nadzornikov s predpisimi o njih diplomski izobrazbi, ki v prav zadnji meri odločuje pri kvalifikaciji za nadzorniški poklic v katerem pomenna osebnost in praktična izkušnja več kot vse drugo.

šev ali njih namestnikov ter primesti s seboj zadnje izpričevalo, krstni list in izkaz o cepljenih kozah. — Ravnatelj.

— c Za meščansko-šolske učitelje je izšel poseben »Ročni katalog« z zapiskom samo za posamezne predmete za 200 učencev. Pri naročilu teh katalogov naj se priponni »za meščanske šole« ali samo »za posamezne predmete«. Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Vestnik meščanskih šol.

— e Meščanska šola v Slovenigradcu. Ponavljajti izpit čez vse štiri razrede se vrše dne 24. avgusta. Izpit pričakovat, čez vse štiri razrede se vrše dne 25. avgusta, končni izpit pa od 26. do 31. avgusta. Vsi izpit se prično ob 8. uri. Vpisovanje se vrši dne 1. septembra od 8. do 12. ure. Učenci, ki vstopijo na novo, morajo priti v spremstvu star-

da znaju, razgovarače se izmedu sebe i razbirati da li je ko n. pr. putovao u kraj ili mesto v tem sliju. Možda će ko znati koju priču ili pesmu ili dogadaj koji se desio v kom kraju tog slija. Zatim će i učitelj upučivati decu na članke iz čitanke ili udžbenika ili kakvog dečjeg lista gde se može nači materijala za razgovor na času.

Pored literature, koja je na meti u školi, izloženi su na vidnom mestu prirodni produkti tog kraja, razne slike, stereoskop i dr. što predstavlja karakteristične stvari u tom sliju in t. d.

Na času ima nastavnik samo da ispiše decu o svemu šta ona znaju in što su sama naučila i da odgovara na njihova pitanja. Zgodnjim načinom učitelj će skreneti učencima pažnjo da kazuju in ono šta ona znaju ali se nisu setila da kažu. Posle će on sve to da sistematizuje i primeni.

Na isti način može da se postupa pri predavanju istorije (zgodovine), veronauke, očigledne nastave (nazorni nauki), računa, geometrije, črtanja (risanja) in ručnog rada.

Gradivo potrebno za razradivanje predmeta na časovima mogu i treba da zbiraju sami učenci ranije, pre časa na kome će se predavati. Za črtanje učenci će spremati predmete iz svoje okoline i geometrijske oblike i crteže, hartiju in t. d. a tako isto i za ostale predmete potrebne crteže, modele, priče in t. d. Ako učenci nisu još dobro savladali čitanje mogu im stariji čitati ili pričati (pripovedovati) što iz pročitanog o predmetu. U razredu se samo dopunjava, objavljuje ono što ne razumeju.

Škola po sistemu gde Porkhurst podljena je na t. zvane »laboratorije« za svaki nastavni predmet. To su sobe ili učionice snabdevene svima potrebnim sredstvima za dotični predmet, knjigama i ostalim potrebama i svaka je takva soba poverena nadzoru jednega učitelja. Za vreme koje je odredeno za rad učenci - ce jednog istog razreda rasporede se u grupe po predmetima, ki želi učenik da uči in idu u »laboratorije«. N. pr. jedni idu u laboratoriju pa prirodne nauke (prirodoznanstvo),

Pristopite k „Jugoslovenski Matici“.

LISTEK.

MIH. M. STANOJEVIC:

Daltonski šolski sistem.
(Referat na V. pokr. skup. Pov. UJU — Ljubljana v Šoštanju.)

(Dalje.)

Sve što je potrebno za neko predavanje treba da je na meti u šolskoj učionici ili »laboratoriji« — pre odredenog časa. N. pr. učenici imaju da uče prema rasporedu u četvrtak o mačci. Več s ponedeonika je u šoli obešena na zidu slika mačke. Deca će je četeći posmatrati; za vreme odmora izmedu sebe razgovarati o mački, o kojoj će učiti v šoli; tražiti mačku da je vide, da se igraju s njom, da je posmatrati, moliče da im kogod priča kakvu priču o njoj in t. d. Zatim čitače što iz knjige na koju će učitelj skrenuti

Slošne vesti.

— Udeležencem skupščine UJU v Subotici. Kakor smo preje i brzjavno poročilo, je ministrstvo saobračaja dovolilo le polovično vozno udobnost za udeležence Glavne skupščine UJU. Ministrstvo prosvete je odobrilo vsem udeležencem skupščine dopuste do 3. septembra. Najprikladnejša zveza bo ona z dohodom 7.40 v jutru v Suboticu. V tem slučaju bi udeleženci odpotovali lahko 26. t. m. in so 27. v Subotici. Drugi prihodi so razvidni v 30. in 31. številki »Učit. Tovariša«. Ker »Učit. Tov.« drugi teden ne izide, bodo vsa eventualna druga navoda med tem časom objavljena v dnevnikih.

— V »Novi Pravdi« od 15. t. m. neki politični somišljenik tov. Lešnika na pada oblastnega šolskega nadzornika g. Schella in mene kot urednika »Učit. tovariša« podtkajoč mi, da sem na zborovanju Učiteljskega društva za Maribor, ki se je vršilo 7. maja t. l., zatajil članek, ki je bil objavljen v obrambo tov. Lešnika v 13. številki »Učit. Tov.« in to za ceno osebnih koristi. Ne bom se opravičeval na podlilih anonimnih podtkanjih, sklicujoč se na polnoštevijo udeležbo članstva mariborskega društva, ki je čulo moja izvajanja. Slep ko prei sem stal vedno v istu in osebno napram oblasti na načelnem stališču, da je strogo varovati učiteljsko stalnost, da je vsakemu premeščenju odrediti predhodno disciplinsko preiskavo po določilih zakona in jo je izvršiti šele na podlagi pravomočnega pravoreka disciplinske komisije, ter da se lajki nimajo vmešavati v učiteljska nameščanja in premeščanja. Ker anonimni informator »Nove Pravde« spravlja svoje neresnične načrte v stik z moračo učiteljstva, ga vprašam, kako se strinja to z njegovo moralno, da iznaša neresnične vesti o zborovanju v javnosti in zakaj se sam ni oglašil na zborovanju, če je bil navzoč? Kako se strinja z moralno to, da se oglaša dopisnik šele sedaj, po štirih mesecih, ker se je izpremenil politični režim? Zakaj se ni oglašil na zborovanju kak politički somišljenik tov. Lešnika, ki je bil navzoč, če je opazil kako nekorektnost in potrebo obrambe tov. Lešnika? Somišljenike tov. Lešnika in njega samega vprašamo javno, zakaj niso iznesli na pokrajinski skupščini zadeve — sai je bil tedaj še član UJU — kjer je bil edini pravi forum za to, če so smatrali, da sem kot urednik napravil kako nekorektnost, ker tudi to ne odgovarja tovariški moral, da se me anonimno napada pri nestanovskem časopisu v stanovskih zadevah — zahrtno z neresničnimi navedbami in podtkanjem. Sklicujem se na Lešnikovega političkega somišljenika tov. Hrana, ki je imel priliko vpogleda do mojega uredniškega stalšča tudi v izvenjavnem pismenem oziru napram stranki, ravno v istem času, ko trdijo Lešnikovi somišljeniki, da sem ga izdal za ceno osebnih koristi. Imam v rokah tudi pismene dokaze nenaklonjenosti merodajnih faktorjev do mene — čeprav sem bil vedno dristaš njihove stranke — ravno radi tega, ker sem vedno zastopal strogo stanovsko stališče in interes. — V Ljubljani, 15. avgusta 1925. — Ivan Dmnik, urednik »Učit. Tov.«

— Ukinitev privavnih ženskih učiteljskih radi nadprodukcijske učiteljice. Mini-

ster prosvete g. Velja Vukičević je pod štev. O. N. Br. 40.896 od 4. avgusta 1925 na podlagi člena 16. ustawe, po katerem morajo vse šole dajati moralno vzgojo in razvijati državljansko zavest v duhu narodnega edinstva in verske strpljivosti in z ozirom na to, da imamo v državi dovoljno državnih učiteljišč, odločil sledi: Zasebna učiteljišča morajo pričeti s šolskim letom 1925/26, s svojo likvidacijo tako, da s tem letom ne smejo otvoriti več prvih razredov. Ukinitev naslednjih razredov se izvrše postopno, tako da bodo s sklepom šolskega leta 1927/28, popolnoma likvidirana vsa zasebna učiteljišča. Na ta način bodo likvidirala sledi: ženska zasebna učiteljišča: 1. Žensko učiteljišče usmiljenih sester v Zagrebu, 2. Žensko učiteljišče sv. Jožefa v Sarajevu, 3. Žensko učiteljišče Uršulink v Ljubljani in 4. Žensko učiteljišče šolskih sester v Mariboru. Uršulinsko zasebno učiteljišče v Skofiji Loka pa se mora radi malega števila učenjak ukiniti takoj s pričetkom šolskega leta 1925/26. Gospod minister prosvete utemeljuje ta svoj odlok tudi s tem, da ima za tako vzgojo država pravo garancijo samo v državnih šolah, kjer država nastavlja učiteljstvo in nadzira njihovo vzgojno delo.

— **Opozorjamo na določbe** iz finančnega zakona zadnjih dvanajstih, ki jih primašamo v »Učiteljskem pravniku«, ker se tičajo posebnih onih, ki gredo v pokoj ali so bili reaktivirani.

— **Kaj vsebuje »Roč. katalog?«** Koledar za leto 1925/26, dalje: I. Rodopis vladarske hiše. II. Državni prazniki in oblečnine. III. Srezi v Sloveniji. IV. Vstop v drž. službo z obrazcem za prošnjo in navodilom, kako je treba prošnjo opremiti. V. Nastop službe. VI. Prejemki učiteljstva II. in III. kategorije s tabelami in pojasnili, iz katerih je razvidna plača v vsakem posameznem službenem letu in koliko znaša plača na mesec za samec in poročene učitelje osn. in meščanskih šol. VII. Službena doba in napredovanje. VIII. a) Stalnost v službi in b) Stalnost na mestu z obrazci za prošnje. IX. Povišice sploh. a) Kadaj moraš prositi za povišico osn. in položajne plače in starnine? b) Kako izpolniš obrazec prošnje? c) Kaj priklopiš prošnji? d) Kako izpolniš uverjenje o službeni dobi. X. Draginjske doklade aktivnih učiteljev(ic) II. in III. kat. s tabelami in pojasnili. XI. Drag. doklade upokojencev vseh vrst (K — Din — s polno in nepolno službeno dobo) s tabelami in pojasnili. XII. Znizane vožnje. XIII. Vojaška služba in učiteljstvo. XIV. Upokojitev sploh. XV. Odmera pokojnine z obrazcem za prošnjo in navodilo. XVI. Užitki po umrlih učiteljih sploh. Odmera rodbinske pokojnine z navodilom in obrazcem. XVII. Seilni stroški. XVIII. Davki. XIX. Takse. XX. Pregled šol, učiteljstva in učencev v državi sploh in v % z ozirom na prebivalstvo in površino posameznih oblasti. »Ročni zapisnik za razrednega učitelja« in »Ročni zapisnik za posamezne predmete. Za mešč. šolske učitelje vsebuje »Roč. katalog je Roč. zapisnik za posamezne predmete za 200 učencev.

— **Solski upravitelji ne morejo izhajati** brez »Staleža« šolstva in učiteljstva v Sloveniji. V »Staležu« dobite naslove vseh šol in učiteljstva mariborske in ljubljanske oblasti, krajevni imenik vseh šol, vse šolske okraje. A ne samo osnovno šolstvo, dobite tudi podatke o univerzi v Ljubljani, vseh meščanskih šol ljubljanske in mariborske oblasti, gimnazij, realnih gimnazij, realk, učiteljišč, strokovnih šol: obrtnih, trgovskih, obrtno in trgovsko nadaljevalnih šol, gospodinjskih šol itd. Vsi ti podatki se dober v »Staležu« iz I. 1923, ki ga je založila Učiteljska tiskarna. Podatki so še vedno točni, ker se stanje šolstva ni izpremenilo. Cena »Staležu« je 10 Din.

— **Samo 10 din stane »Stalež« šolstva v Sloveniji** iz I. 1923. To je zadnji »Stalež« in je še vedno točen, ker se stanje šolstva ni izpremenilo od tedaj. Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

— **Kdo naj si nabavi ročni katalog?** Vsak aktivni in upokojeni učitelj(ica), otroške vrtmarice in uč. žen, roč. del! Naroča se v Učit. tiskarni. Cena trdo vezanemu izvodu 16 Din.

— **Ročni katalog za leto 1925/26** predelan in izpopoljen je že izšel in stane trdo vezan 16 — Din. Naroča se pri Učit. tiskarni. Ker je naklada Roč. k. z ozirom na število učiteljstva v Sloveniji majhna, naj se učiteljstvo pozuri z naročili.

— **Učiteljski ročni katalog.** Pravkar je izšel učiteljski ročni katalog, ki bo učiteljstvu posebno dobro služil pri izračunavanju plače, povišic, penzije itd. Obseg vse obrazce in navodila, kako je opremiti prošnje za službena mesta. Podrobno in natančno je poučilo o draginjskih dokladih za aktivne in upokojene učitelje, s posebnimi tabelami. Pregleden je izčrek o voznih udobnostih na železnicu. Natančna so vsa navodila za vojsko službo učiteljstva. V zapisniku so dale vse obrazce in navodila za prošnjo za upokojitev. Vdove in sirote dobe vsa navodila, kako jim je postopati, da dobe vdobnino in kolikaj jim pridupa. Kdor se službeno seli, dobri vsa navodila za sestavo selitvenega računa v katalogu. Dalje vsebuje katalog točna navodila o davkih, ki jih mora plačevati učiteljstvo in zelo praktičen izčrek vseh šolskih in osebnih takš (kolekcion). s katerimi imajo opraviti učitelji. Ob sklepku je pregled, statistika vsega osnovnega šolstva v naši državi. Zapisnik je nujno potreben za vse osnovnoško učiteljstvo, otroške vrtmarice, ker ima tudi predpise zanje, učiteljice ženskih ročnih del in meščanskoškoleske učitelje, ker je zanje posebej tudi zadaj katalog za redovanje za posamezne predmete.

— **Zakaj naj poseduje vsaka učna oseba »Roč. katalog?«** Ker dobi v njem vse potrebna navodila in pojasnila, ki jih rabi skoro dnevno! Cena trdo vezanemu izvodu 16 Din. Naroča se pri Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

— **pp Nekateri tovariši nam pošiljajo fotografične slike skupin** od predstav na šolskih odrih. Te slike nam prav dobro služijo, ker z njimi lahko postrežemo vsem tovarišem, ki se obračajo do nas glede opreme in kostumov za razne igre. Še bolj pa bi potrebovali fotografičnih slik šolskega odra samega in kulis ter k temu opisa, kako je šolski oder sestavljen in kako se ga naredi. Potrebovali bi detaljnih skic za zložljive šolske odre. Vsak tovariš naj da fotografirati svoj šolski oder in naj nam pošlje sliko ter priloži tudi opis odra. Če ima, naj pošlje tudi skice o detajlih. Po tem je največ povpraševanja in s tem boste najbolj ustregi drugim tovarišem.

— **Zavedna mladina v Petrovčah.** Agilnost in dobrošenost tukajšnjih mladih dijakinj in dijakov, na čelu gdč. Matrice Vodenikove, se je izkazala na »domača« veselici, katere čisti dobiček v znesku 166 Din so mladi prireditelji darovali v prid ubogi šolski mladini petrovške šole. Hvala! Živila zavedna mladina!

— **Dar.** Povodom nekega rodbinskega slavia je daroval posestnik g. Fran Teržan 100 Din za šolsko knjižnico v Petrovčah. Hvala mu!

— **Poročila sta se na Brdu tov. Nuša Kersnikova,** hčerka pok. pisatelja Janka Kersnika z g. Jožetom Zorkom, odvetniškim koncipijentom v Mariboru. Čestitamo!

— **UDELEŽENCI, ki reflekterajo na uverenje za polovično vožnjo, ozroma za četrtinško s parobrodom do Beograda,** naj se tako zglašijo pri Pov. UJU Ljubljano in naj prilože frankirano kuverta z naslovom, da jim dospošljemo rešenja.

— **Umrl** je na Vrhniku tov. Vinko Levstik, nadučitelj v pokolu. N. v. m. p.!

— **Kupim harmoniko.** Ceno in opis pošljite upravitelju šole Gradac pri Črnomlju.

— **Tovarišem na orožni vaji** svetujiem, da poskusijo obraniti se stenic tako kakor mi za časa mobilizacije. Priši smo iz Maribora v Gorico v takozvano Vogl-kasarno v istoimeni ulici. 48. p. p..

rade bez prinude, interesujuči se za sve, imaju jednu opredeljenu celj. Dopada im se še mogu da rade koliko hoče i što volje. Učitelj je samo pomočnik deci v radu i savetnik njihov. Kad im pomaga i savetuje on uvida kako se svaki dan uveličavaju njihove simpatije prema njemu a istovremeno om lako otkriva njihove nedostatke in sposobnosti. Ispitivanji su učenci, ki so učili v ovoj šoli da kažu svoje mišljenje o tome metodu, pa su i oni oduševljeni njime in nalaze da sve što su naučili znaju da im to treba a ono što su prede učili ne znaju za što im je bilo to potrebno.

Dakle ovaj je sistem originalan. I mislim da o njemu treba i naše učiteljstvo da se upozna i po mogučtvu što i upotrebi.

R. D.:
Na orožni vaji.
(Dalje.)

Nekoliko o našem vojaškem življenju. Ob 1/25. uri zjutraj zatobi na dvorišču. Znak, da je treba vstat. Vendar že dolgo poprej ni miru v vojašnici. pridejo naši »pôsileni« (posel, sluga), da nam očistijo uniforme, čevlje, prinesejte vode v

ki te tukaj ložiral, je že pred tremi meseci odšel na bojišče in do našega prihoda ni nikdo več v njej stanoval. Lahko si mislite, da so nas sprejele prelačne stenice z »odprtimi rokami« in nas vroče »poljubovale« do ranega jutra, ko smo vstali gobavi po celem telesu. Pritožili smo se pri našem poveljniku, bivšemu realčnemu profesorju iz Maribora. Na njegov nasvet in za njegov denar smo kupili 1 kg tobačnega izvlečka pri kmetijski družbi za eno srebrno petaco. Nato smo ekstrakt še nekoliko razredčili z vodo, potem pa smo namazali s copicom vse kote, spojke, sklop, spranje pri »kabalenah«, mizah, klope, vratih itd. In jaj. stejnje so zginile takoj kakor kafra. Do našega odhoda 10. decembra 1914. leta se nikdo ni več pritožil zaradi stenic. Ako boste tovariši, napravili tudi ta poskus, blagovolite nam poročati o uspehu na tem mestu. — Luš.

— **Domoznanstvo** za osnovne šole, sestavil Josip Brinar. Cena vez. izvodu 20 Din.

Brinarjevo »Domoznanstvo« prinaša vso tisto domoznansko snov, ki jo predpisuje novi »nastavni plan« za 4. razred osnovnih šol (glej prilogu k »Osnovni Nastavi« br. 1.).

Prvi del knjige obravnava Slovenijo in nato vso našo kraljevino po zakroženih kulturno-zemljepisnih slikah. Drugi del »Domoznanstva« pa podaja v 44vzorno sestavljenih slikah vse važne dogodke iz zgodovine troimenega našega naroda. V zgodovinskih slikah je posebno naglašena etična stran ter izznevajo zgodovinski orisi v akordu domoljubja, bratske sloge in sličnih vzorov.

»Domoznanstvo« se odlikuje po jedrnatem slogu in preglednosti ter kaže v vsem, da je praktično delo izkušenega šolnika.

V istem založništvu (Goričar & Leskošek v Celju) je dobil učno knjigo »J. Brinar, »Slovenska vadnica« za višje razrede osnovnih šol in za meščanske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisa. Cena vez. izvodu 24 Din.

Brinarjeva »Slovenska vadnica« ni morebiti suhoparen s ovnški učbenik, marveč je bogata zaslavnica narodnih pregorov, skrbno izbranih pesniških citatov in odšomkov iz naših pisateljev-klasikov. Iz mnogobrojnih zgledov in vaj se slovniški nauki tako izlahka izvajajo, kakor se izlušči kleno zrnje iz dozorelega klasja.

Obe knjigi »Domoznanstvo« in »Slovensko vadnico«, je šolska oblast uradno odobrila, a praktična uporaba v šoli bo dala knjigama najboljše praporilo.

— **Ceni, odjemalcem Učit. tiskarne!** Mnoga šolska vodstva, pa tudi trgovci in privatniki, se obračajo na Učit. tiskarno s prošnjo, da se jim dospošljijo vzorce zvezkov, risank itd. za predstojec šolsko sezijo. Vsem prizadetim se naznanja tem potom, da so vzorci zvezkov popolnoma pošli in je tiskarna oziroma knjigarna Učit. tiskarne slijena poslati mesto vzorcev primerno izberi zvezkov, da ustreže prošnji svojih odjemalcev. Opozarijati pa moramo pri tem, da teh zvezkov pri najboljši volji ne moremo razpoložljati brezplačno, temveč smo primorani računati nanje pripadajoči znesek Din 60.—, kar naj blagovole prizadeti vzeti v znanje in ravnanje.

Knjigarna Učit. tiskarne.
mlačna in še te primanjkuje. Vino povečni cikasto, ima okus po sodu, po zemljiji. Pa žejna slovenska duša ga že iztakne. Gazda Stevo toči izvrstno črnilo tam v glavni ulici. Pa sedimo zvečer pred njegovim kafano pri litru, kar vzbuja pozornost, ker se tu splošno ne piše po litrih. Popoldne ob 3. uri se »zanimanje« nadaljuje do 1/27. ure, ko smo prosti. V tem času imamo rezervni častniki šolo. Predavajo nam menjajo se 2 podpolkovnika in 1 poručnik o raznih »vojnih umetnostih«. Ta šola se vrši na odprttem terenu v okolici. Odmore izpolni priovedovanje o milini svetovni in balkanski vojni, o solunski fronti, bolgarskih grozovitostih — Bolgare same pa hvalijo kot hrabe vojake —, o Albaniji, o srbskih žrtvah itd. Zanimiva so ta pripovedovanja, mnogo boli kakor predavanja. Samo da ne bi bilo te vročine! Žeja, žeja! Zadnjic nam je prinesel poručnik Miadrag, komandir moje čete, ki ima pouk o orožju in strelijanju. 3 različne bombe in jih je odprl ter nam razlag